

Verslag van de Oprichtingsvergadering van de Vereniging van Aardappelkwekers in de Noordoostpolder en de Provincie Overijssel op 6 December 1954 in Café Restaurant "Het Haasje" te Bant. (N.O.Polder)

Het Voorzitterschap van deze vergadering werd waargenomen door de Heer M. Rademakers.

Aanwezig waren 30 personen: de Secretaris van de Nederlandse Kwekersbond, de Heer Leenders, de Heer Zingstra (Commissie Hogen - Esch), Ir. G. Thijn (Stichting voor Plantenveredeling) met zijn medewerkers uit de N.O.Polder, de Directeur van de N.A.K. Noordoostpolder met verschillende van zijn medewerkers, vertegenwoordigers van het Consulentschap, de pers, en voor zover na te gaan alle in de Noordoostpolder werkzame aardappelkwekers. Uit Overijssel waren geen kwekers aanwezig; de Heer Van Haaringen, die toegezegd had te zullen komen, bleek verhinderd te zijn.

De Voorzitter opent de vergadering, dankt de vergadering voor de volledige opkomst uit de N.O.Polder en heet in het bijzonder welkom de Heren Salentijn, Thijn, de vertegenwoordigers van het Consulentschap en de Heren Zingstra en Leenders, die iets later ter vergadering verschijnen.

Hij geeft een korte toelichting over de redenen die geleid hebben tot het voorstel tot oprichting van een vereniging voor aardappelkwekers in de N.O.Polder en Overijssel. Het spijt hen, dat de kwekers uit Overijssel ontbreken. Speciaal op advies van de Heer Zingstra is contact met deze groep opgenomen. De Heer van Haaringen had medegedeeld te willen komen en zijn medewerking toegezegd. Overijssel heeft 5 of 6 aardappelkwekers, van welke een deel de N.O.Polder gemakkelijker kan bereiken dan Drenthe (Assen), zodat zij zich wellicht beter zouden kunnen aansluiten bij de groep N.O.Polder.

Het is gebleken, dat het voor de kleine aardappelkweker waarvan ons land er ca. 200 kent, moeilijk is. Centrale vergaderingen van de Nederlandsche Kwekersbond te bezoeken, dat het toch gewenst is de aardappelkwekers in groepsverband bijeen te brengen in provinciale verenigingen om onderlinge contacten te vergemakkelijken en gezamenlijke problemen in meer besloten verband naar voren te kunnen brengen. De betekenis van het kwekerswerk van de kleinere kwekers zal hierdoor bevorderd worden.

De Heer Feekes geeft hierop nog een aanvulling uit de geschiedenis van de organisatie van de Nederlandse kwekers uit de laatste jaren.

Voorheen bestond de Nederlandse Kwekersbond naast de vakgroep Kwekers-Handelaren. Bij onderlinge afspraak hield eerstgenoemde bond zich meer met technische problemen bezig. Bekend zijn in het bijzonder de Technische Kwekersdagen (aardappeldagen, klaverdagen, graandagen, enz.) De vakgroep hield zich in de eerste plaats met meer economische problemen bezig. Inmiddels is een 5-tal jaren geleden de Stichting voor Plantenveredeling ontstaan op belangrijke wijze gefinancierd door het bedrijfsleven en door de staat. Deze Stichting heeft haar vleugels breed uitgeslagen en kan gezien worden als een begin van een nieuw tijdperk van het Nederlandse kwekersleven.

Haar doel is in de eerste plaats het werk van de Nederlandse kwekers te steunen. Na langdurige onderhandelingen met de vakgroep Kwekers-Handelaren zijn bepaalde regels opgesteld met betrekking tot het afstaan van materiaal aan de kwekers. De vakgroep, later de Kwekersbond heeft vertrouwensmannen aangewezen, die met het oog hierop regelmatig contact met de S.V.P. onderhouden. Korte tijd geleden hebben Nederlandse Kwekersbond en Vakgroep een fusie aangegaan in de vorm van een vereniging, welke de naam draagt van Nederlandse Kwekersbond. Deze omvat een aantal secties, die een sterke zelfstandigheid hebben. Daarboven staat een Bondsbestuur. De secties zijn (afgekort):

1. Sectie veredelingsstechniek (voorz. Prof.Dr. Dorst.)
2. Sectie kwekers en vertegenw. van Granen en Peulvruchten,
3. " " " " " Fijne zaden,
4. " " " " " Voedergewassen,
5. " " " " " Suikerbieten,
6. " " " " " Vermeerderaars en de
7. " " " " " Aardappels.

In de eerste sectie komen technische kwekersproblemen aan de orde, de sectie kent kwekersdagen, waar diverse sprekers optreden, en per gewas of gewassengroep z.g. werkcommissies, waarin en kwekers en deskundigen der instituten, i.h.b. de S.v.P. in samenwerken. Ook voor aardappels bestaat een werkcommissie, die reeds eenmaal vergaderde. Er werd zorggedragen, dat van elk der provinciale groeperingen minstens 1 vertegenwoordiger in deze werkcommissie zitting heeft. In ons geval is dat de Heer Rademakers. Verwacht wordt, dat deze vertegenwoordigers regelmatig het resultaat van de besprekingen der werkcommissie doorgeven aan hun eigen groeperingen.

Inmiddels was enige jaren geleden opgericht een vereniging van Nederlandse aardappelkwekers, die opgeheven werd toen de fusie tussen oude Kwekersbond en Vakgroep een feit was en overgegaan is in de Nederlandse Kwekersbond. Deze vereniging van aardappelkwekers had reeds decentralisatieplannen, daar gebleken was dat het zeer moeilijk was de kleinere aardappelkwekers in vergaderingen bijeen te brengen. Men mag aannemen dat voor de Nederlandse Kwekersbond de zelfde moeilijkheden zijn blijven bestaan, zodat vanuit deze gezichtshoek het als een verheugend verschijnsel mag worden beschouwd, dat er sedert dien onafhankelijke provinciale verenigingen van aardappelkwekers zijn ontstaan t.w. Drenthe, Friesland (omvat ook andere dan aardappelkwekers), Zeeland (die wellicht samen gaan met N.Brabant), Groningen, en thans de N.O.Polder en Overijssel.

In meer besloten kring zullen deze verenigingen hun doel in de ruimste zin "bevordering van aardappelkweken" het best kunnen bereiken. Zeer gewenst is echter, dat deze verenigingen nauw contact houden met de Nederlandse Kwekersbond, de officiële vertegenwoordiger van de Nederlandse kwekers en wel in de eerste plaats omdat deze bond voor de belangen van de kwekers op de bres staat, b.v. voor het verkrijgen van redelijke inkomsten. Er mogen dan grote bedragen geïnvesteerd zijn in het werk van de S.v.P., ook uit bedrijfsgelden, algemeen bekend mag worden geacht, dat speciaal de inkomsten (licenties) van de aardappelkwekers zeer laag, beter zeer onvoldoende zijn, en dat verbetering der inkomsten een belangrijke factor voor het doen opleven van het aardappelkweken in Nederland, mag worden geacht, ook waar het de kleinere aardappelkwekers betreft, daar goede redelijke inkomsten bij het vinden van een goed ras door deze kwekers, eventueel aanwezige talenten tot ontplooiing kunnen doen komen.

Op een voorstel van de voorzitter besluit de vergadering de vereniging van aardappelkwekers in de N.O.Polder op te richten. Daar het bezwaarlijk is, de vereniging tevens voor Overijssel op te richten, daar geen

der Overijsselse aardappelkwekers aanwezig is, besluit de vergadering t.a.v. Overijssel te wachten, totdat van deze zijde adhaesie verkregen is en alsdan aan de naam "en de provincie Overijssel" toe te voegen. De Heer Thijn acht het beter om Overijssel niet bij deze vereniging te betrekken, en meent dat Overijssel wel bij Drenthe aansluiting zou kunnen vinden. De Heer Zingstra, die van de situatie het beste op de hoogte is, meent echter, dat voor een aantal Overijsselse kwekers aansluiting bij de N.O.P. beter is. Besloten wordt de oorspronkelijke opzet te handhaven.

De Secretaris van de Nederlandse Kwekersbond, de Heer Leenders, geeft daarop een kort overzicht van de werkzaamheden van de Kwekersbond, wijst in het bijzonder op de nieuwe kwekerswet, die thans in wording is, onderlijnt de taak van de kwekersbond voor de belangen van de kwekers in de ruimste zin te waken, bevestigt van zijn kant dat het verkrijgen van contact met de kleine aardappelkwekers moeilijk is en juicht met het oog hierop het ontstaan van provinciale verenigingen toe. Hij wijst op de wenselijkheid van nauw contact met de kwekersbond, en beveelt aan de vergaderingen van de sectie veredelings-techniek te bezoeken.

De Kwekersbond kent 2 typen leden:

1. Gewone leden, d.w.z. aardappelkwekers, die z.g. erkend zijn, hun contributie is f. 10.-- per jaar of indien ze beschikken over eigen rassen een hoger bedrag, dat bepaald wordt door de hoeveelheid geplombeerd pootgoed;
2. Buitengewone leden, die de vergaderingen van de sectie veredelings-techniek kunnen bezoeken, contributie f. 2.50 per jaar.

De voorzitter brengt nu het concept-reglement in bespreking. Dit is zeer eenvoudig gehouden en vrijwel identiek met dat in Drenthe en Groningen. Het is niet de bedoeling Koninklijke goedkeuring aan te vragen.

Art. 1. " en de provincie Overijssel" zal worden toegevoegd, indien de Overijsselse kwekers besluiten zich aan te sluiten.

Art. 2. " haar leden als" wordt veranderd, op voorstel van de Heer Salentijn, in " de ", dit met het oog op het feit, dat bij deze redactie zonder bezwaar en kwekers en belangstellenden "lid" kunnen zijn van de nieuwe vereniging, met gelijke rechten, hetgeen door de voorzitter warm wordt bepleit.

Art. 3. op advies van de Heer Thijn wordt de redactie: "Lid kan zijn ieder die zich bezig houdt of belangstelling heeft voor het kweken van nieuwe aardappelrassen".

Art. 4. Redactie zal zijn " uit 5 leden " als Overijssel meedoet, "of" "uit 3 leden", als Overijssel niet meedoet. "Elk bestuurslid is 1 x herkiesbaar". Op voorstel van de Heer Rademaker vervalt " 1 x ".

De rest van de artikelen wordt door de vergadering geaccepteerd en daarmee het reglement met genoemde wijzigingen. Zodra de houding van Overijssel bekend is, zal het reglement in de definitieve vorm aan de leden worden toegezonden.

De voorzitter brengt de hoogte van de contributie in bespreking. Drenthe, Friesland en Groningen nemen f. 1.-- per jaar. Dit wordt voor een jonge vereniging te laag geschat en op voorstel van een der aanwezige kwekers wordt dit op f. 5.-- per jaar gebracht voor het eerste jaar; vooral omdat het ledental toch vrij beperkt zal blijven. Later wordt evenwel met het oog op de belangstellenden de minimum-contributie gesteld op f. 1.-- in de verwachting, dat de aardappelkwekers een contributie van f. 5.-- per jaar wel betalen.

De voorzitter brengt thans de werkzaamheden in bespreking en geeft het woord aan de Heer Feekes. Deze noemt de volgende punten:

1. Besprekingen van de resultaten van de vergadering en werkzaamheden van de werkgroep aardappels van de Nederlandse Kwekersbond. (en de S.V.P.). Deze resultaten kunnen ons schriftelijk bereiken en kunnen toegelicht worden door de Heer Rademakers, lid van genoemde werkgroep.
2. Bespreking van de keuze-lijsten van kloontjes, zaad en geniteurs die ons jaarlijks tegen Kerstmis vanuit de S.v.P. bereiken en wegens de veelheid van materiaal en de vele onbekende geniteurs een waar "doolhof"-karakter hebben. Liefst in overleg met de Heer Thijn.
3. In overleg met de Heer Thijn, die hij graag als adviserend lid van de vereniging zou zien, een lijst opmaken van sprekers, die verschillende problemen voor devvereniging zouden kunnen behandelen.
4. Het vraagstuk van het opkweken van kloontjes met zaad buiten S.V.P. verband. In de loop der jaren dat de S.V.P. kloontjes beschikbaar stelt, is de vraag naar dit uitnemende en gemakkelijk hanteerbare, gezonde uitgangsmateriaal dermate groot geworden, dat de kasruimte van de S.V.P. veel te klein geworden is. Daar wel vast staat, dat deze niet uitgebreid kan worden, is het zaak het opkweken van kloontjes zelf te verzorgen, in onderling verband. Een groep kwekers, waartoe spreker behoort, heeft in 1954 de beschikking gehad over de kas van de N.A.K.-N.O.P. en aldaar met succes kloontjes opgekweekt, waarvoor spreker zijn erkentelijkheid uitspreekt aan het adres van de Heer Salentijn. Behalve deze kas staat in de N.O.P. nog een tweede kas van de N.A.K. Wageningen. Bovendien zal opkweek in particuliere kassen overwogen kunnen worden en opkweek in potten volgens Duits systeem (Ebstorf) buiten in de open lucht bestudeerd kunnen worden. Voor succesrijk kweken is voldoende uitgangsmateriaal noodzakelijk. Waar de S.V.P. niet meer kan leveren en voldoende zaad aanwezig is, dient men dit zelf te verzorgen.
5. Het verkennen van literatuur op aardappelveredelingsgebied en deze onder bereik van de kwekers brengen.
6. De organisatie van de beproeving in Nederland en de waarde van beproeving van nieuwe rassen in het buitenland nader te bezien.

De voorzitter constateert, dat er stof genoeg is om de vereniging inhoud te geven.

Hij noemt daarbij nog het organiseren van excursies in binnen- en buitenland.

De Heer Thijn merkt op, dat de voorstellen van Feekes zware problemen, weliswaar belangrijke, betreffen, doch dat de vereniging bovendien veel zal hebben aan het onderling bespreken van allerhande kleine technische moeilijkheden, de proefveldopzet betreffende, b.v. uitpoten, beoordelen, rooien, bewaren, enz. Het uitwisselen van ervaring op dit gebied geeft sfeer aan de vereniging.

Op voorstel van de voorzitter wordt de Heer Thijn met diens instemming benoemt tot adviserendlid van de vereniging.

Tijdens de pauze bestaat gelegenheid zich op te geven als lid. Het bleek, dat 26 der aanwezigen zich als lid hebben opgegeven. Elk der leden zal schriftelijk gevraagd worden of hij f. 5.-- of f. 1.-- contributie wenst te betalen.

Na de pauze wordt overgegaan tot de bestuursverkiezing. Er wordt rekening mee gehouden, dat Overijssel wel mee zal doen, in dat geval moeten 4 bestuursleden uit de N.O.P. en 1 uit Overijssel gekozen worden.

De bestuursverkiezing levert op:

1. M. Rademaker	22	stemmen
2. W. Feekes	19	"
3. J.A. Crebas	10	"
4. H.J. Bruinsma	10	"
5. L. Colijn	9	"

De Heren Rademaker, Crebas, Bruinsma en Feekes worden door de vergadering benoemd en aanvaarden hun benoeming, de Heer Colijn zal het Bestuur assisteren als assistent - secretaris.

Volgens reglement verdeelt het bestuur zelf de functies. Het bestuur besluit, dat de Heer Rademaker voorzitter zal zijn en het secretariaat - penningmeesterschap wordt waargenomen door de Heren Feekes - Colijn. Daar de Heer Thijn mededeelt, dat de lijsten van beschikbaar materiaal van de S.V.P. voor Kerstmis worden rondgezonden en de aanvragen bij de S.V.P. begin Januari moeten worden ingediend, wordt besloten de eerstvolgende vergadering van de vereniging zal worden gehouden op:

Dinsdag 4 Januari 1955, om 14 uur in "Het Voorhuis" te Emmeloord.

Onderwerp: Bespreking van het materiaal, kloontjes en zaden, welke de S.V.P. voor 1955 beschikbaar stelt.

De Heer Thijn zal aanwezig zijn.

Thans geeft de voorzitter het woord aan Ir. G. Thijn, voor zijn lezing: "Enige ervaring op het gebied van de aardappelveredeling".

Op de hem eigen boeiende wijze geeft de Heer Thijn de aanwezigen een blik op de geschiedenis van de aardappelcultuur en op de veredeling van de aardappel in de laatste 1½ eeuw, waarin Nederland met figuren als Veenhuizen en de Vries internationaal op de voorgrond is getreden. Hij wijst op de steeds toenemende moeilijkheden en complicaties, op de expedities naar Zuid-Amerika, het vinden en gebruik van Phytophthora-resistent materiaal; behandelt de problemen van de wratziekte en de nieuwe gevaarlijke vorm die in Duitsland hier en daar vaste voet kreeg, waartegen enkele Nederlandse rassen vrij zeker in hoge mate resistent zijn: Komeet, Ultimus, Urgenta, andere tam. resistent. Noordeling, Ulenborg, Rode Star, Furore. Hij wijst op het sedert 1935 meer of minder explosie gewijs optreden en voortschrijden van virusziekten, i.h.b. van bladrol, zonder dat daarvoor een afdoende verklaring is te geven.

Op het vraagstuk of de "nieuwe" aardappelrassen werkelijk een achteruitgang in smaak vertonen bij de oude De Weth, Rode Star, Eigenheimers, en betwijfelt of dit wel juist is. In elk geval heeft hij uit kruisingen met wild bloed rassen verkregen, eenerzijds in opbrengst opvallend goed, anderzijds van een zeer goede smaak.

Over de smaak valt misschien ook in opzicht niet te twisten, daar men aanvankelijk ook Eigenheimer en Bintje niet wilde eten. De Heer Thijn besluit zijn boeiend betoog met de opmerking nog uren door te kunnen praten.

Rondvraag.

De Heer van der Zee deelt mede, dat de Keuringsdienst N.O.P. de

eis heeft gesteld, dat zaailingen op minstens 15 m afstand van stamselectiemateriaal moeten staan. Dit is z.i. onnodig, vooral bij gezond S.V.P. materiaal en levert veel moeilijkheden op. Hij verzoekt het bestuur deze kwestie met de keuringsdienst op te nemen. De Heer Thijn geeft als zijn mening, dat een zaailing uit zaad gezond is, en kloontjes uit de kas voor 99,9% gezond. Er is zijn inz. geen bezwaar als dit materiaal dicht bij de stamselectie staat. Iets anders is het geval met de 2e jaars- en oudere zaailingen. Hij kan zich voorstellen, dat een directeur van een keuringsdienst de voorzichtigheid nastreeft. Hij acht dit punt wel op de weg van de vereniging te liggen. Volgens de Heer Zingstra bestaan in het jonge materiaal de carriers niet meer, hij acht 2 m afstand meer dan voldoende, 15 m is z.i. veel te veel.

De Heer Thijn merkt naar aanleiding hiervan op, zich in de functie van directeur van een keuringsdienst verplaatsend, dat hij dan toch nog wel bezwaar zou hebben tegen 2e en 3e jaars en oudere zaailingen. Het bestuur zal deze kwestie met de keuringsdienst opnemen.

De Heer Wielgaard vraagt de vergadering in het vervolg meer Centraal in Emmeloord te houden.

De voorzitter deelt mede, dat dit in de bedoeling lag, doch deze keer niet mogelijk bleek.

De Heer Zingstra is van mening dat er behoefte is aan nieuwe Nederlandse consumptieaardappelen. De grote consumptiehandel eet zelf Eigenheimer en Rode Star en verkoopt Bintje in de grote steden. Hij heeft de laatste tijd veel contact met de handel, die adviezen wenst over de waarde der nieuwe rassen als Ned. Consumptieaardappel. Het leger koopt geen Noorderlingen en Libertas wegens het blauw worden. Hij meent dat er een taak is weggelegd voor de Noordoostpolderkweker (op zware grond) om te streven naar een goede consumptieaardappel, mede met het oog op de nieuwe Zuiderzeepolders en beveelt aan bij het kiezen van materiaal zich te laten leiden door ouders met goede consumptiekwaliteit, b.v. Eigenheimers, doch ook Bintje, daarbij uiteraard de andere typen niet verwaarlozend. De meeste kwekers werken op lichte grond, een deel der consumptierassen is speciaal gekocht voor lichte grond.

Het ligt eenigszins voor de hand, dat van deze kwekers op lichte grond niet in de eerste plaats consumptierassen voor de klei verwacht kunnen worden.

De voorzitter sluit de vergadering met een speciaal woord van dank aan de Heer Thijn en aan de Heren Zingstra en Leenders voor hun aanwezigheid, de aanwezigen voor hun opkomst en het geannimeerde verloop der vergadering.